

BOLLETÍ DE LA SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LULIANA

DAVANT EL CENTENARI LUL·LIÀ

És el d'enguany, 1932, el primer dels diversos anys que poden pretenir a la glòria d'incloure el VIIe centenari del naixement del nostre gran polígraf i benaventurat Màrtir Ramon Lull. Això vol dir com s'acosta l'hora de preparar-ne la celebració.

Quin any va néixer el fill tardà de Ramon Lull i d'Elizabeth d'Erill? Con lo vostre servidor el vostre sotsmès aja entorn xl anys .. diu en el magne llibre de *Contemplació en Déu*. Entorn quaranta anys. I quan fou escrit el llibre? Devers l any 1272, contesta l'investigació. Entorn, devers... És tot el que han pogut esbrinar fins avui els lu listes sobre aquesta i moltes d'altres qüestions. És a dir, que de la personalitat de Ramon Lull no en tenim encara una biografia completa, a l'altura del nostre desig i de la nostra ambició.

I si la figura humana de Lull ens escapa, no és que poguem copsar amb facilitat, d'altra banda, la seva íntegra i definida personalitat filosòfica, ni, encara, el concepte clar de la seva personalitat religiosa. Ni mite ni realitat, el personatge històric es dreça encara avui davant la nostra imaginació i la nostra enquermerada curiositat amb un peu indecís entre la tradició i la llegenda. No hem arribat al personatge críticament, documentalment històric. No estam encara en possessió del coneixement exacte del valor i de la substància de la ciència lul·liana que ens permeti d'aquilatar les actuals possibilitats del lul·lisme.

Aquest Ramon Lull i aquest coneixement és el que pretenim, —l'home, el savi, el sant,— amb un desig fervent, natural en els fills d'una cultura respecte del més alt i reulat en el temps dels exponents de la seva grandesa. Més modestament i més concretament, demanam avui, dels qui poden il·lustrar-nos, el camí que mení a la consecució d'aquell nostre desig. Els lul·listes d'en temps passat, de casa i de fora, del Renaixement ençà, Salzinger, Sollier, Custurer, Pasqual, i més a la vora el Bisbe Torras, Gottron, Longpré, De Gaiffier, Probsts, Obrador, Ottaviano, Bové i tants d'altres, han empès la qüestió. La publicació dels textos originals, ininterrompuda i avançada contra dificultats i desdenys, facilita cada dia més les eines de treball. El que manca són operaris, i més que res potser, l'estímul que els atregui a la tasca obscura i feixuga.

Voldriem que la pròxima commemoració del centenari, aspirant a qualque cosa més que no a desempolvar l'estereotipada imatge del Ramon Lull avesat i a renovar els antics llorers de la seva anomenada, pervengués, bo i fent reverdir aquells llorers i homenatjant aquella imatge, a fer avançar tota la tasca que resta, que no és poca.

A tal fi, el Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana obri una enquesta sobre aquests dos punts concrets:

I.— Què cal fer i com, per posar a la cultura catalana en camí d'arribar a l'adquisició d'un concepte científic de Ramon Lull, en el triple aspecte humà, cultural i religiós, i de les possibilitats actuals del lul·lisme?

II.— Apart de l'endegament de la pregunta anterior, que tendriem per la millor celebració possible del centenari, quina solemnitat i externa dignitat caldria donar a la commemoració d'aquest en els nostres dies?

La nostra revista s'honora per endavant d'acollir en les seves columnes totes les iniciatives, opinions i suggerències que sobre el particular li voldran ésser graciosament trameses.

ANTIGUES POSSESSIONS D'ARTA

NOTICIES DE LES MATEIXES I DELS SEUS SENYORS

EN ELS SEGLES XIII, XIV I XV.

II

MOREL O MUREL (MOREIL)

SENYORS: DESCOLOMBERS I SUREDA

ENS plau poder estudiar en aquest capítol, encara que subjectant-nos al concís pla adoptat, una de les alqueries de més vella nissaga històrica, i al propi temps i per rara coincidència també amb l'historial dels seus senyors durant les esmentades tres centúries XIII, XIV i XV: el de dues famílies pròcers originàries de Catalunya, la primera de pura rel conqueridora, porcionera de l'illa per aquella gesta, formant part del seu primer establiment militar durant l'indicada edat mitjana, i la segona, que per sang la succeï en la Casa troncal, altre llinatge tan preminent que arriba pel transcurs del temps i estenguent-se llurs branques, a ésser amb elles un dels que més pròpiament se pot dir que fan la nostra història.

Descolomers i Sureda foren els senyors de *Morel*, que per successió hereditària i familiar posseïren aquesta alqueria des del repartiment de Mallorca (1230)

fins a les darreries del segle XV que, per vicissituds del temps, obligà als que aleshores tenien son domini directe i n'estaven en possessió a traspassar la a persones que si bé de llunyà parentesc eren estranyes al seu primer senyor del gloriós llinatge de Descolomers, que representava en aquella època aquesta Casa, troncal i primogènita de Sureda, com es veurà clarament pels documents que són font històrica i feient del present capítol.

Pareix que a mitjan centúria XIV.^a, s'agregaren a l'alqueria *Morel* possessions i rafals procedents de l'antiga *Devesa de Ferruix*, que, com és sabut, havia pertenescut a la Casa Reial mallorquina, destinada a caçera dels nostres reis.

Consta que l'any 1353 En Gil Descolomers, Cavaller de Mallorca, besnet de l'esmentat conqueridor Joan, posseïa amb En Julià Ferrer l'anomenada *Devesa*, regularment adquirida per ells al ésser

venuts béns propis de la mateixa Reial Casa, i que uniria més tard la seva part, destriada, a l'alqueria *Morel* com a rafals i agregats seus. (1)

L'altra part o sia la d' En Ferrer passaria després als Morey. (2)

Dia 31 de març de 1413 l'honorable dona Magdalena Descolomers, hereva de tots els béns de son pare, el referit Gil i viuda aleshores d' En Guillem Moger, feu donació d'aquells a sos gendres Antoni i Joan Sureda, de la Casa troncal de son llinatge d'aquesta illa, marits respectius de ses filles Catarina i Cília Moger Descolomers, raó per la qual entraren a la dels susdits germans els referits béns: l'alqueria *Morel* segellada amb la característica d'heretat porcionera de conquesta i les restants possessions i rafals que recordaven una època esplendorosa de la Cort Reial mallorquina com a procedents de la mateixa.

Per indivís seguiren posseïnt tota la susdita heretat els referits germans Sureda, essent pel motiu indicat senyors alodials de *Morel* i d'altres alqueries i terres del terme d'Artà en el que fixaren la seva residència, abandonant la primitiva i pairal de Manacor.

Temps després, pareix que s'adjudicà *Morel* a Guillem Sureda i Moger-Descolomers, fill de Joan i de Cília, motivant tal ajust que sortís de la Casa major de son nom la referida heretat, quedant emperò en aquella i en persona de son cosí-germà N' Antoni Sureda la representació per primogenitura de sang de l'abans anomenat porcioner, com a primer fill mascle de Catarina, filla major de l'honrada senyora Magdalena Descolomers, darrera descendent per via directa varonil d'aquell conqueridor.

Altre partió recaigué entre els fills del susdit Guillem Sureda i per ella sembla

que correspongueren al primogènit Joan Sureda i Cabrer els béns derivants de la Casa Reial mallorquina amb part de *Morel*, i a son germà Arnau la pròpia alqueria que duu aquest nom. (3)

Els descendents i successors del primer alienaren en distintes èpoques les heretats que aquell havia obtengudes, essent una de les darreres vendes la que s'atorgà del rafal *Pai* i la possessió l'*Estany* per Guillem Sureda i Johan de Planici a favor de Nicolau de Quint i Moix en el segon terç del segle XVI. (4)

N' Arnau Sureda i Cabrer, senyor de *Morel*, mort l'any 1494, deixà tan minvat son patrimoni que obligà als seus fills i gendres a desprender-se de tots els immobles que l'integraven, i entre ells, naturalment, hagué de contar-se l'alqueria *Morel*, traspassada per venda en 1497, a Antoni

(1) En les centúries XV i XVI veim anomenada amb el de *Morel* casi tota la part de la *Devesa de Ferruitx* adquirida pels Descolomers, cosa que indueix i confirma a creure lo dit abans de que s'unirien a dita alqueria les extensives imes terres procedents d'aquella reial possessió.

Per tal motiu devem destriar moltes notícies i fets històrics, omitint-los en el present capítol, per creure més indicat continuar-los en el destinat a tractar de l'esmentada *Devesa de Ferruitx*.

CXLIX

(2) Lo lochtinent general.

Balle de alta exposat es stat deuant nos per lo magnífich nichelau de quint donzell dient que e lha comprade la possessió del stany de Guillem Sureda e per aquell serien stats venuts certs puig o tros de pinar e los compradors de aquell tallauen dits pins e en lo tallat de aquells faien gran dan en lo dit pinar e possessio del stany per hon nos ha suplicat delas presents ab tenor de les quals vos diem etc. que vistes etc. intimeu e maneu a tots los qui han comprat lo dit pinar sobreseguen en lo tallar dels dits pins e si los compradors rahons etc.

Dat. en Mallorca a xxij de mars MDxxxviii.— de Ferrera R.

ARCH. HIST. DE MALLORCA.—*Lib. de Lletres Comunes* de 1539-40, fol 28, n.º 299.

Venda atorgada en la Escriuania de Cartes Reials dia 25 de septembre de 1539 de cert rafal situat en el terme d'Artà tengut en aïou Reial i confrontant amb terra et garrigia meis dicti stabilitoris de pertinentis possessionis de Morell, et ex alia parte ad litore maris, et ex alia parte cum possessionem Anthonio Serre, et ex alia parte cum reffallo dicto rafal pay mei dicti stabilitoris amb pacte de prestar dit Quint i sos successors al citat Sureda i los seus 6 lliures censals portades a sa casa habitació.

ARCH. DE PROTOCOLS. — C. R.—*Artà*.

(1) ARCH. HIST. DE MALLORCA.—Lletra missiva dirigida al batlle d'Artà pel Governador d'aquest Reine En Gilabert de Centelles. Se publica a més tard en el capítol en que tractarem dels susdits béns reials (*Devesa de Ferruitx*) radicats en el terme ja dit.

(2) Comprenis l'alqueria *Biniatgorfa* (avui *Bellelem*) contenguent l'*Ermita d'Artà* aixecada en les pròpies cases d'aquella alqueria, part de la *Devesa* vèina de la mateixa i altres terres.

i Tomàs Forn i Martí Andreu Basset (1) dels quals l'adquirí en igual forma l'any 1500 En Nicolau de Quint. (2) reunint aquest per les expressades compres bona part, la major i més important, de l'antic patrimoni de la Casa primogènita dels Descolomers, assumida pels Sureda, com queda expressat.

L'heretat així compresa fou coneguda amb el temps per *El clot de Morel*, de tan notòria importància que amb tal adita-

ment se conegué i anomenà des del segle XVI la branca de la família que la posseïa, diguent-se Quint de Morell.

Era aquesta vella alqueria una de les que ja formada i constituïda com a tal durant la dominació sarraïna se donà, segons queda dit, al cavaller conqueridor, tantes vegades anomenat, Joan Descolomers, natural de Barcelona.

Si bé era primitivament d'extensió de sols cinc jovades, anaren sos senyors en-

(1) 13 abril 1497.

Nos Guillem Morey, Caterina se muller, de la vila d'Artà, Antoni Canoves menor de dies de Mossa, Saurina se muller, Joan Canoves també de Mossa, Isabel se muller, de la parroquia de Sant Pere de Scorca, Bernadi, Joana, donella i Francesch Sureda, fills i hereus intestats amb les dites Catarina, Saurina i Isabel de Arnau Sureda pare seu difunt; atant que entre els bens de dit son pare se troba la mitat de la possessió vulgarment anomenada de *Morel* (a) ensemps amb diversos rafals a ella continguts de la altre mitat tenguda per Joan Sureda onclo dels referits otorgants (b) abdós succeint al honorable Guillem Sureda difunt i dividida per ells, atangent als molts d'acreedors i deutes que pesan sobre dita heretat, entervengent la auctoritat del Batlle d'aquesta ciutat, venen als honorables Antoni i Tomás Forn, germans, la referida meitat de dita alqueria o possessió de *Morel* procedida de la referida part del dit Arnau Sureda juntament ab son plou i ab los rafals a ella continguts, situada en lo terme de la vila d'Artà i confrontant; d'una part ab residuu de l'altre meitat que ales hores es del honorable Martí Basset, ciutadà de Mallorca, Item d'altre part ab possessió de Joan Sureda. Item d'altre part ab possessió dels *Cabanells*. Item d'altre part ab possessió de Joan Lull. Item d'altre part ab possessió d'En Guillem Burguny. Item d'altre part ab possessió den Joan Janer alies *pentinat*. Estava gravada amb molts de censals.

Se ven pel preu de 580 lliures.

Edat que tenian els otorgants menors:

Francesc, major de 14 anys, Joana, major de 16, Bernadi, major de 18, Isabel tenia 22 anys, Saurina en tenia 23.

20 maig 1497.

Tomàs Forn, notari d'una part i Martí Basset alies Andreu, ciutadà de Mallorca fan concordia per certa qüestió haguda de resultes de la companyia que havia tenguda dit notari ab els jermans Arnau i Joan Sureda d'Artà sobre arrendament. Las ovelles de *Morel* eran mil vuitante.

Dit dia:

Martí Basset alies Andreu, ciutadà de Mallorca, Sclaramonda se muller, i Eulalia viuda d'Antoni Basset més vell, per satisfer al notari Tomàs Forn les canti-

(a) La pròpia i primitiva alqueria *Morel*.

(b) Aquests procedents de la *Devesa de Ferruitx* de la Casa Real de Mallorca.

tats que relacionan: Preu de ovelles citades en la escritura anterior 432 lliures, arrendament de dites ovelles, etc. etc. etc., fundon un censal de 48 lliures qu'imposan per general obligació i especialment demunt *Morell*.

20 maig 1497.

Antoni Forn i Tomás Forn notari, stableixen al honorable Martí Basset present «Illum porcionem nobis pertinente in medietate possessionis de Morell partis Arnaldi Sureda quondam, nobis vendite mediante instrumto facto in posse nort, infrascripti sub die tercia decima mensis aprilis proximo lapso confrontata prout in dicto instrumto... gravada com està i a més amb un censal de 8 lliures anuals pagadores el dia de Sant Bernat al venedor i los seus.

ARX. DE PROTOCOLS.— *Instruments del notari Joan Crespi*, tom que compren els anys de 1489 a 99.

CL

Lo loctinent general. Artà.

Balle de arta. Asuplicacio de Joan moll de vostre batliu acreeador segons aferme en los bens e aretat den arnau sureda quondam vos deim etc. que vistes les presents si a vos constara lo dit moll esser creador en los bens e heretat del dit sureda intimeu etc al honorable eu Martí beset que dins deu dies apres que la present li será intimada age depositat en poder del depositari de les corts lo restant preu de la possessio apellade morell la qual ha comprade dels fills e arens del dit Arnau sureda. E per res no feseu lo contrari etc. Dat. en Mallorca a v de juliol any MCCCClxxxvij. — Dornos R.

ARX. HIST. DE MALLORCA.— *Lib. de Lletres Comunes* de 1497, n.º 226, fol. 127, v.º

CLII

(2) Die sabbati v mensis septembris. (1500)

Nos debet continuare stabilimentum factum per honorabili Martinum Baset et Sclaramundam eius vxor. magnifico Nicolao de quint de Alcharea siue possessione dicta de Morell prout inceda.

ARX. DE PROTOCOLS.— *Lib. de Instruments del notari Mateu Moranta*, del any 1500, sens foliar.

CLIII

Die xxxj mensis Maij anno predicto. (1518)

Magnificus anthonius de quint domicellus de Majoricis denunciauit habere et possidere quondam possessionem vulgo dictam morell scituata in termino parrochie de artha tenta sub alodio suo proprio. Et affrontatur ex una parte cum littore maij, ex alia parte cum raffallo vulgo dicto lo Rafall pay, ex alia parte cum possessione vulgo dicta Cabanells qui est magnifici petri

grandint-la amb l'adquisició de terres i possessions fins arribar-ne a fer una de les alqueries més importants del terme d'Artà, poblada de olivars, amb horts i altres cultius, essent en l'edat mitjeval un dels seus més considerables rendiments el que produïen les guardes de diferents bestiaris: 1800 caps integrava la d'ovelles, (3) i tenyent amb aquella bona relació se contaven les guardes de bous, vaques, porcs i senglars, i la de cabres formada per 1000 caps.

La muntanya coneguda per *bec de Ferruix* par que guard i vet-li l'heretat esmentada al temps que la ratlla del terme d'Artà a la part dels de Santa Margarida

i *Petra* per on comensaven les contigües possessions que formaven l'històrica heretat dels Descolomers i Suredes.

El casal major d'aquella era l'antic solar de *Morel* o *Murel* (*Morell*), tan ben situat dins la comarca, amb la seva torre de defensa, la seva capella oberta a tots els habitants de les possessions confrontats, solar sempre altiu i fort, tant transcorreguent l'edat mitja baix el domini directe i senyorial d'aquelles dues qualificades famílies de Mallorca com, més tard, en la moderna, completament reformat, baix el dels seus nous adquirents els Quints.

JOSEP RAMIS D'AYREFLOR I SUREDA,

(Continuará)

de sanct Iohanne, et ex alia parte cum possessione dicta la cabana qui fuit petri nauato, et ex alia parte cum possessione dicta la Begna qui est magnifici Johannete michaelis de togores, ex cum possessione Guillermi Burguny qui est dicti togors et cum possessione magnifici Johannis safortesa, ex alia parte cum quadam possessione sua vulgo dicto ferruix sive la deuesa quamquidem possessionem vna cum dicto alodio apare possidere illam titulo donacionis sibi facte per magnificum nicholaum de quint genitorem meum cum instrumento firmato in posse discreti Georgij metge notarii Maj. sub iiij mensis nouembris anno M D v.º et dictus genitor

meus illam possidebat titulo emptionis per ipsum facte ab honorabili martino Basset cine Majoricarum mediante instrumento facto et firmato in posse discreti Mathei moranta nott. publico Majoricarum sub... mensis... anno Mº Dº.—Quare etc.

ARX. DE PROTOCOLS.—*Lib. de Capbreuacions de Magnats* que comprén els anys de 1516 a 1636, fol 27, n.º 313.

(3) Escritura de 20 maig 1497 en poder del notari Joan Crespi.—ARX. DE PROTOCOLS tom d'instruments de dit notari dels anys 1489 a 1499.

D O C U M E N T S

VENDA DE LA CASA DE LA MONEDA A FAVOR DE L'HONOR PERE DESCALLAR EN NOM DEL REI,

ANY 1446

Penes discretum Petrum Segura nottarium publicum Majoricarum quondam.

Die XV mensis septembris anno a nativitate domini M. CCC. xxx. vi.- Noverint universi quod ego Joannes Puig scriptor Maioricarum non dolo vi vel metu inductus seductus nec in aliquo circumventus sed gratis et scienter per me et meos presentes pariterque futuros vendo et titulo venditionis huiusmodi concedo et trado vobis honorabili Petro Dez Callar militi Maiori-

carum magistroque sechæ Civitatis predictæ Maioricarum ementi nomine domini Regis et ad opus faciendi construendi et edificandi secham in qua cudi debent monetae Regni presentis vigore potestatis vobis attribute per dominum nostrum Alfonsum Aragonum Regem date et atribute mediante littera ipsius serenissimi domini Regis in dorso sigilo secreto sigillata continencie subsequentis.

Nalfonso per la gratia de Deu Rey Darago

Cicilia e de la faç de Valencia, de Ungaria, de Hierusalem, de Mallorques, de Cerdenia e de Corcega, Compte de Barcelona, Duch de Atenas e de Neopatria e encara compta de Rosello e de Cerdenia, al faiel e amat conseller e amic nostre mossen Pera Dez Callar mestra de secha de la moneda que bat en lo Regne de Mallorques saluts e dilectio. Perço com som stats informats que la casa de la secha aon se fan los batiments de les monedas dor e dargent en la Ciutat de Mallorca sta en lloch molt apartat en la dita ciutat e desument e molt luni axi per los mercaders qui aportèn lor e largent en la dita secha per fer batre moneda com encara als monaders e obres e altres oficials los quals fan lo exersisi de les monedes, e encara so que pitjor es molt perilosa cosa de robar algun vespre la dita casa e als obres e monedes anant e tornant en les nits e matinades portant or e argent per fer moneda de aquell que no sien per algunes males persones invehits desrobats e dampnificats, per la cual cosa esta en gran peril e dampnatje no solament dels damunt dits mes encara nostre e dela universitat de la dita Ciutat perque volens ab temps provehir e avitar tal peril e inconvenients confiant apart de la fidelitat e industria de vos dit Mossen Pere dez Callar el qual se sguard al present les demunt dites coses vos commatem e donam plena potestat e carrech que en cerquets algun lloch o casa sufficient dins la dita ciutat per fer los dits batiments lo qual sia segur e augment a les persones e cosas damunt dites e aquell atrobat puscats comprar e aquell adobar e obrar segons sera necessari per fer los dits batiments e totes altres coses e aquell pagar del preu procehidor de la venda la qual fareu de la casa ha hon de presentssebat la dita moneda con abla present vos donam tota potestat e facultat de vendre aquella axi com nosaltres poriem fer si personalment hi eram constituïts, manat ab les presents al procurador nostres de aquel Regne e a tots altres oficials nostres que de les dites coses o alguna de aquelles nos deguen entremetre ne a vos perturbar abdicantlos tot poder de fer lo contrari, e a maior cauthela Nos per aquesta matexa fetes les diligencies possibles de venda de casas per la causa damunt dita ara per leuors aquells lloam approbam e confirmam e volem esser de tanta efficatia e valor com si per vos fossen fetes dat en Gaieta a xxvij de mars M CCCC. xxxi. Rex Alfonsus vicesimo quarto Jacobus Peragrinus vicecancelarius quoddam hospicium meum quod

titulo donationis mihi facte per Petrum Canoves habitorem Parrochie de Luchomajori, cum instrumento facto et firmato in posse discreti Joannis Rubei nottarius publicus Maioricarum quondam sub die vicesima martii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo habeo et posideo intus Civitatem Maioricarum in Parrochia Sancte Eulalie prope monasterium Sancti Francisci quod quidem hospicium dictus Petrus Canoves habuit titulo emptionis quam inde fecit a venerabile Joanni Dezmas et Joanneto de Monço eius nepote curatoribus Francisci Dezmas cum instrumento facto et firmato in posse discreti Petri Martorilli nottarius Maioricarum sub die decima septima mensis Junii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono et tenetur dictum hospicium sub allodio dominio et jurisdictione venerabili Ferdinandi Valentini Legum doctoris ad sextum de laudimio in quam tenetur per venerabili Guillermm Tagamanet domicellum de Maiorica ad censum octo solidorum anno quolibet solvendum in certo anni termino nec non tenetur per venerabili Joannem Dezmas ad censum quatuor librarum anno quolibet solvendum in festo Sancti Joannis Junii pro ut affrontat dictus hospicius ex una parte cum hospicio venerabili Guillermi de Puigdorfila et ex alia parte cum hospicio vestri dicti emptoris et ex alia parte cum quodam currallo vestri dicti emptoris et ex alia parte cum hospicio venerabili Guillermi Dezmas. Predictum itaque hospicium pro ut superius affrontatur includitur et terminatur cum omnibus integritatibus et proprietatibus terminis tenedonibus pertinentis introhitibus et exitibus suis et generaliter cum omnibus aliis universis et singulis dicto hospicio pertinentibus et pertinere debentibus aliquibus jure sive modis vobis dicto honor Petro Dez Callar militi Maioricarum presenti ementique ut dictum est nomine dicti domini Regis vendo et titulo venditionis hujus modi concedo et trado ut dictum est superius pretio videlicet quinquaginta librarum monete maioricarum quitiarum ab omnibus missionibus quas a vobis habui et numerando recepi voluntati mee seu verius de et ex illis dedistis et solvistis seu dare solvere debetis et tenemini honor Joanni Dez Callar clavario Maioricarum in solutum et satisfactionem consimiles pecunie quantitates sibi debite pretextu et occasione emptionis cuiusdam molitgie Parrochie de Bynyola per me adicta universitate empta pro

pretio quinquaginta librarum dicte monete unde Renuncians exceptioni dicta pecunie non numerate non habite et non recepte seu per modum predictum non soluta et penes vos non retente et doli mali et in factum actioni ac legi que subvenit deceptis ultra dimidium justipretii remitto et do vobis dicto nomine si quid hec venditio modo plus valet aut amodo valebi de pretio ante dicto et sic in presenti et ex nunch constituo me predictum hospicium quod vobis vendo interim vestro nomine amodo tenere et possidere donec inde vos dicto nomine possessione apprehenderitis corporalem vel aliam quamcumque de jure vel de facto quam liceat vobis dicto nomine apprehendere et adhipisci vestra propria auctoritate quodocunque volueritis et adeptam penes vos nomine et autoritate predicta retinere et Titulo et ex causa huiusmodi venditionis do et cedo vobis dicto nomine omnia loca et jura mea omnesque voces vices rationes et acciones reales et personales utiles mixtas et directas reique persecutorias et alias quasunque mihi et meis in predicto hospicio quod vobis dicto nomine vendo competentes et competituras ac debentes competere quoquomodo, constituens etiam vos eodem nomine ibi et inde dominos veros et procuratores ut in rem dicti dominum Regis propiam ad agendum videlicet et deffendendum utendum fruendum experiendum dandum vendendum impignorandum et aliter alienandum indeque faciendum de predicto hospicio vestras et dicti domini. Regis omnimodas voluntates salvo tamen semper in predictis iure directo alodiali dominio laudimio faticha dicti venerabili Ferdinandi Valentini et suorum et salvo censu dictorum sensu aliorum et suorum. Promittens et bona fide conveniens vobis dicto nomine quod predictum hospicium quod vobis vendo faciam vos dicto nomine et dictum dominum Regem semper habere tenere et in sana pace perpetuo possidere pacifice et quiete contra omnes personas et teneor inde vobis dicto nomine ac firmiter teneri Promitto de evictione et omni dampno ac etiam interesse littis et extra sive obtinueritis in causa vel causis sive subcubueritis in eisdem Proquibus omnibus et singulis supradictis sic complendis et firmiter attendendis tendendis et observandis obligo vobis dicto nomine omnia et singula bona mea mobilia et immobilia ubique sint presentia et futura Adhec ego Bartholomeus Thomas habitator parrochia de Luchomaiori minor dierum his presens ratis precibus et amore

dicti Joannis Puig constituo me in predictis fideiussorum et principalem responsurum et promitto una cum illo et sine et principaliter et in solidum teneri et in premisis fore obligatum et pro predictis omnibus et singulis supradictis sic complendis et firmiter attendendis tenendis et observandis obligo vobis dicto nomine omnia bona mea mobilia et immobilia presentia et futura Renunciantes quantum ad hec novarum constitutionum et dividendarum actionum beneficiis ac legi et franchesi e Maioricarum de principali prius conveniendo nec non insimul Renunciamus libelli oblacioni acordio unius diei firme jurisdictione pigneris ad decem dies et spacio quadrimestri temporis quod conceditur in Maiorica bona mobilia non habentibus pro immobilibus bonis substandis et vendendis et omnibus graciis induciis guidaticis privilegiis et elongamentis quibusunque concessis et concedendis sive motu proprio sive ad instantiam partis et etiam gratie maioris partis creditorum nostrorum in cumulo debitorum et rebus nostris privilegiatis et non privilegiatis et foro nostro et privilegio fori submittentes nos et omnia bona nostra foro districtui et jurisdictioni illius iudicis seu curie apud quem seu quam nos pro premisis malueritis convenire eorum iurisdictionem in nos prorogando et concenciendo et omnibus aliis iuribus et iurium cautelis hiis obviantibus quoquomodo. Actum est hoc in civitate Maioricarum quinta decima die mensis septembris anno a nativitate Domini millesimo quadragesimo quadragesimo sexto. Sig—num mei Joannis Puig venditoris. Sig—num mei Bartholomei Thomas fideiubentis predictorum qui hec laudamus concedimus et firmamus.

Ferrandus Valentinus allodiarus predictus laudans et firmans predicta salvis semper mee dominio et faticha laudimioque mihi et meorum pertinentibus in cuius rei testimonium aposuit armorum suorum Sig—num ad obtentiones veri et directi sui domini quod est tale. [*Escut amb tres torres*].

Testes huius rei sunt ven. Gabriel Castanier jurisperitus dictus Joannes Sora notarius Franciscus Descors et Guillelmus Dezmas testes firme dicti Bartholomei Thomas qui predicta firmavit die quinta martii anno millesimo quadragesimo quadragesimo septimo fuerut Guillelmus Salom et Petrus Sanoguera de Luchomaiori ac discretus Thomas Pelegri notarius qui dictas firmas nomine et vice notarii

infrascritti recepit vigore commissionis litterarie.

Copia huismodi elongati instrumenti in his duobus papiri folei huius forme sumpta et extracta fuit ex actis et notis discreti Petri Segura notarius publici Maioricarum quondam et prout decet comprobata per me Andream Ferregut autoritate Regia notarium publicum Maioricarum notas predictas emptionis titulo posidentem qua propter ut presenti copia manu mea exarate hic et ubique locorum adhibeatur fides fuit munita ut infra meo die videlicet decima tertia mensis julii anno a nativitate domini

millesimo sexcentesimo trigésimo quinto constat de supraposito in L. 21. fol 1.º pag. 2 ubi legit debentibus.—Sig.—no.

Nosaltres de bax firmats fem fe y testimoni com lo sobre dit Ferregut es nottari y se dona plena fe a tots los seus actes a qualsevol juy, fet ut supra.—Don Rafel de Veri. Don Ramon de Veri.

ARCH. QUINT ZAFORTEZA, PALMA, *caja II*, n.º 119.

POR LA TRANSCRIPCIÓN
DIEGO ZAFORTEZA y MUSOLÉS
Catedrático

VENGUDA A MALLORCA DE FRA LEONARD, BISBE DARBENSIS

(1478)

El Bisbe Reverendíssim Senyor D. Didac d'Avellaneda regí la diòcesi mallorquina de maig de 1477 fins a les darreries de 1488, amb gran zel apostòlic; procurà el compliment estricte del que mana la Santa Mare Església, extengué i protegí la formació de confraries religioses i exigí l'observància rigorosa de tota mena de disciplina. Sia per obligacions de son càrrec de canceller del Rei d'Aragó, entre elles, tal volta, el prendre possessor de la diòcesi de Barcelona en nom i com a procurador de son propi Bisbe D. Gonzal Fernández de Heredia, segons diu Villanueva, (1) sia per afecte a Valladolid de on era nadiu i a on morí en 1488, resultant d'altra banda ésser el primer prelat castellà que regí la nostra seu episcopal, el cert és que estigué bastant de temps fora Mallorca. Mort o partit de l'illa Pere de Pilarí Bisbe *Bonenollense* o *Bovevollense*, citat també per Villanueva (2), desitjant sortir cap al continent per primera volta après de presa possessió de la dignitat el Reverendíssim Avellaneda, i volguent, mogut per son zel, deixar en la

pròpia diòcesi qui complís els oficis pontificals, ço és l'administració dels sagraments que sols pot exercir qui gaudeix de consagració episcopal, envià a Sicília Fra Joan Loret, del orde de predicadors, per a que, en cas de no haver obtingut resultat favorable la comanda que havia donada al Secretari del Virrei de dita illa. Lluís Salvador, de cercar en Sardènia o en Sicília un prelat que tengués a son càrrec a Mallorca les funcions a dalt esmentades, fes lo possible Fra Loret per convèncer Mestre Fra Leonard, Bisbe *Darbensis*, que residia llavors en el monestir de dominics de Palerm, que passàs a la nostra illa a complir tot quant el propi Bisbe li volia comanar. En efecte vengué Fra Leonard i exercí funcions episcopals, ausent o no el Prelat Avellaneda, fins a mitjan any 1482. Seguí haguent-hi a Mallorca el que en certa manera podem dir bisbe auxiliar, ja que après de Fra Leonard veim que aquí dóna ordes sagrades Fra Joan de Déu, *Episcopus Tarsiensis*, segons assegura el mateix Villanueva. (3)

Pera major intel·ligència del document que abaix transcrivim, hem cregut im-

(1) Viaje literario a las iglesias de España, t. xxii, pág. 86.

(2) Id. id. pág. id.

(3) Id. id. pág. 87.

prescindible donar les anteriors explicacions.

Reuerende in Christo frater carissime: lator presentium frater Joannes Loret nominatus fuit per me satis ample informatus de quibusdam negotiis meis vobis explicandis, deprecor propterea paternitatem vestram vt omnibus per eundem fratrem Joannem Loret nomine nostri vobis dicendis et promittendis plenissimam fidem adhibere velit, omni dubitatione sedlusa; et si quid vestra Reuerendissima fraternitas ad has partes beneplacitum habeat fiducialiter michi rescribere curet; et valeat indomino dominatio vestra. Es Maioricis die [*Manquen aqui a l'original la xifra del die, el mes i l' any.*]

Reuerendo magistro Leonardo, Episcopo Darbensis.

Instruccions fetas per Reuerent senyor Don Diego, bisbe de Mallorca. Al religios frare Joan Loret, del orde depreycadors, per lo que te defer en Sicilia.

Et primo que quant sia junt en Sicilia, que lo pus prest li sia possible parle ab lo Secretari del senyor visrey de Sicilia quis diu Luis Salvador, e lo dit Luis si ha haut bisbe negun de Sardenya o de Sicilia, segons per lo dit senyor bisbe li era stat donat carrech, eques informa ab dit Luis si hagut na haura com ne enquina manera, eaximatex quant te uoluntat de venir asi, e hauent ne hagut lo dit Luis en tal cas no cal ames procehir ne donar la letra del bisbe, sino sols rescriure de tot lo qui fet sera.

Item que posito lo dit Luis no hage hagut bisbe o no trobant lo dit frare Joan Loret lo Luis Salvador en Sicilia, en lehun de tals casos vage parlar ab lo bisbe de Arbensis qui sta en lo monastir de preycadors de Palerm, Don li letre del Reuerent senyor bisbe e pregant lo

depart dese Senyoria vuulle pendre carrech de venir en Mallorca per regir lo bisbat in-spiritualibus, e offera li de voluntat de senyor bisbe qui ab les presents li offer e promet per sos trebals Cent liures mallorquines etotes les a venturas, les quals cent lliures li seran plenament eintegra per lo dit senyor bisbe pegades.

Item que per quant lo dit Reuerent senyor bisbe ha aquest any fetsa visita per la major part dela ylla, lo dit senyor bisbe, per que ell no sia defraudat en le venguda sua, per aquest any li ofer e promet pegar per aquest primer any en loch deles a venturas e emoluments Sinquanta liures, e axi per lo primer any haura cent sinquante liures e elos altres anys següents cent liures eles a venturas, segons demunt es dit.

Item et finaliter que depart del dit Reuerent senyor bisbe prega afectuosament lo dit bisbe, si concordat haura, que per traure de carrech lo dit senyor bisbe que ab lo primer bon pessatge vuulla passar e venir en le present ylla per fer dit regiment e seruitut del dit bisbat, com de tal cosa fara grandissimo pler aldit Reuerent senyor bisbe; e ab les presents instruccions lo dit Reuerendissimo senyor bisbe dona plenissima potestat aldit frare de prometra e de fermar les coses promeses sobredites ab lo bisbe demunt dit o, en defecta de aquell, ab qual seulla altre bisbe qui en le present ylla volra venir e per lo dit frare li seran dites promeses fetas, eles dites coses tendra e seruara lo dit Reuerent senyor bisbe sens dubitacio alguna.

(ARX. EPISC. DE MALL.—*Llib. Colacions de 1478 - 80, fol. 38 v.º entre diligencies de set i vuit maig 1478.*)

P. A. SANXO.

DIETARI DEL DR FIOU

(1782)

28. A las dues demetinade entrant este dia dels Sants Apostols he pasat per forsa a la S.^{ra} desde el quarto del terrat a el quarto rebost baitx el pis de la torra: he treballat fins a las 4 alli dalt per ferla aquietar.

Antes de mitx dia he enviat a el Sor Miquel

a dir a las S.^{ras} de Case del Jutje, que ya estaven servidas de lo que ahir per el dit me enviaren a demanar, que era mudas la S.^{ra}

Han aportat una salsera de Mel del Moll que el Dr Balanzat me envia de Ivisa.

Tota la tarde ha plogut fort y tronat, per

lo que no som pogut anar a la Junta de Sant Francesch.

Ha canviat el Tauler Geroni Palou sis doblas de vint, las sinch ab escutets y una pesetas y mitjas pesetas.

29. De les nou a las onze del mati, he tingut junta en mon estudi de los oficials del Collegi de Advocats; esto es Malla, mon onclo, Bestard, Amer, Espinosa y Bauza sobre el recurs de Caimari y el pediment del Dr Bover.

Som anat a las 4 a la Lloge, som surtits de la Audiencia llums encesos esenthi en lloch de consol major Geroni Palou tauler.

30. A las 9 del mati he assistit a la Universitat intervenint en les Matriculas de los estudiants de lleis.

Primer novembre. A las 4 de la tarde he assistit a la Junta de la germenat, en que se ha dat el sermo de Sant Roch y Niño perdido, se ha elegit infermer major Capella y el deurar el quadro de la Mare de Deu de las angustias.

He pagat a Pera Juan fister una dobla de cordo a compta de la feina de Cases.

2. Per ser Diumenge no ha entrat el dia dels morts: som anat a la Misio.

Antes de vespres la S.^{ra} del jutje ha enviat las 12 estampes dels mesos, y las 8 de Joseph el Just que ha desficades mias.

He enviat a Sor Maria Ignacia dotze rosquillas de Sineu y dues formatjades paste real.

Som anat ab mon onclo desde la Seu en cocho a donar los dias de Sant Carlos al Conde de Ayamans, que assistex de Comendant desde dia 2.

He comprat una pica de pedreny de Sant agni per el Pou de Case del jutge: he pagat valor 37 sous, port 1 sou 8 diners.

Ahir vatx enviar a mon Onclo Onofre en retorn de las Olivas 36 panets de mort valor 12 sous.

6. A las 3 dos quarts de la tarde he assistit en la Preso a la publicacio de la sentencia de Forca notificada al Mariner Christofol de Alba, present tambe el P. Genestar Dominic: lo he animat y he fet alli el Pediment de apellacio que ell matex ha presentat.

A la nit som anat a la Comedia *Aristomenes el mas justo Rey de Grecia.*

7. A la tarde es vingut el D.^{or} Ferragut y me ha expresat estar convenut sobre el Progres del fideicomis de Gual a favor de Berard y me ha encomenat allargas la sentencia Arbitral.

A oracio de las Animas es vingut Barthomeu

Ripoll per assistir dema al vel de la Sureda: ha aportat un covonet Pomas.

8. Es estat a la tarde el Vel de la Sureda de Arta: y me germane ha enviat una olleta de escudella dolsa, un Pa den Pou y un cor de pasta lustrat.

15. Antes de mitx dia Sor Maria Josepha Sureda de Santa Catharina envia una tortadeta de confitura, valdria 12 sous.

He comprat 24 palms tela de corder per una marfega de la S.^{ra} a 7 sous 4 diners: y llandera per el porxo tot ha costat un dret de or.

Me Mare entre mitx dia y vespres es vinguda; y me ha demanat teyaduras de retina verda de la bata que li doni. Ab el surtu de retina que envii lo any passat lo te cumplit

16. He entregat a el Sor Barthomeu de las Monges el llibre que yo tenia en que esta la fundacio y altres noticias.

A la nit me germana Maria Ignacia me ha enviat un gubellet de confitura.

El xabech correu se es partit a la nit

17. He estat en Case de D.ⁿ Antoni Barceló (que vingue a Mallorca ahir a las deu de la nit) y li he donat la enhora bona.

Tambe som anat a Case Belloto cuyo fill vingue.

18. Som anat a visitar a D.ⁿ Antoni Barcelo menor que vingue ab son Pare, y es coronell agregat a Milicias.

19. A la tarde se es casat el Marques de la Torre Truyol ab la Vilalonga; no som estat convidat; y a las 10 de la nit han aportat la Novia ab cochos.

El arrendador del Predi la Aguila del Marques de Vilafranca me ha entregat una dobla per las defensas sobre excomunio de que fonch absolt ahir.

De esta dobla he comprat nou palms friseta verda per el tapete del tercer estudi a 3 sous 10 diners y lo demes per una camisa y faldetas blancas de la S.^{ra}

20. Som anat a visitar a la novia del Marques de la Torre el mati; pero no som volgut anar al refresch.

21. A las tres de la tarde he assistit a la junta de los 4 claustros en la Universitat en que se ha llegit el Pediment de D.ⁿ Joseph Cugullade sobre volerli llevar la espase; se havien escrits vots diferents y convenient en que se borrassen, se ha acordat que el Dr Mulet, Dr Borrás, Dr Togores vesen y fesen treurer los Privilegis y que se proposas en altre Junta y

entonces deliberaria la Universidad sostenir la causa de cugullade.

23. Tota la tarde he empleade ab D.ⁿ Pau Palou corregint las materias que repase per grau. D.ⁿ Francesch Berard entrade de nit fins a las 8 ha conferenciat ab mi en mon estudi sobre papers de Gual Berard; y me he quedat ab alguns albarans per las liquidacions.

27. Al mati desde las deu fins mitx dia tocat he tingut Audiencia a la Llonge sobre tapers y bastiment sequestrat.

28. A la tarde desde las dues a las tres he assistit a la Universidad a la visura y estimacio de los quadros pintats per Riutord.

Primer desembre. Al mati se es vist dar fondo la fragata que aporta a Menorca el primer Batallo de Cordova.

He enviat a Sor Maria Ignacia sis megranes de Cartoxa.

4. A las deu del mati fins a mitx dia he tingut en Case Junta del Collegi, concurrint Malla, Bestard, Amer y Bauza; se ha resolt en vista del Proces y multa del Dr Bibiloni de 25 lliures sobre el proces de Biniatsent, se escriga per el secretari a el Dr Coll en Madrid para que tantee el vado per seber si el Collegi de Madrid admetra la incorporacio de este collegi de Mallorca. Mes se ha llegit la informacio del Pretendent Tries y per no estar tots los vocals se ha diferit la vista.

He pagat al vidrier set lliures per las vidrieres de la finestra y del balco que vuy se han posat en case del Jutge.

La Mare del D.^r a la tarde me ha dit que este y la Nora son estats 3 dias a vega en Alfabia, y que ahir a la nit tornaren, y que anit hey hague gran sopade en case.

Li he entregat un duret; y poch despres es vingut Pou, y me lo ha tornat: estam iguals

A la nit es vingut el Dr Guillem Roca y el Procurador Macia Cirer y fins a las 8 havem perlat y acordat los punts de liquidacio de Obradors.

5. Antes de mitx dia la Mare del D.^r me ha regalat un brollador de Paste real; he dat a la Criade 6 sous.

Lamo Verd de Andraitx me ha regalat dos trossos de bresca de Mel.

Vaitx a visitar el Regent Reig y a D.ⁿ Juan Fortesa vinguts en lo correu.

He comprat de Rosello una lliura carbasat per 8 sous.

13. Este mati es estade la funcio en la Ca-

thedral de accio de gracias per el part de la Princesa; ha predicat el P. Josep de Leonisa Capuchi y en el Tedeum ha assistit el Comendant, el Regent (Puig que vuy ha jurat) y Corregidor.

He pagat a Joseph Pou per el Pintor Francesch Riutort 7 lliures 15 sous.

14. Sor Maria Ignacia me ha enviat dins un test mitganser, murteretes.

Aquest dia que es el segon de luminarias ha plogut tota la nit.

15. Al mati es estade en la Cathedral la festa de los gremis, ha predicat el P. F. Escarner assistint la Ciutat. A la tarde ey ha hagut Corona a que ha assistit el Capitol y Bisbe ab Capes; es entrade la Processo a las sis de la nit.

18. A las nou del mati he tingut junta en el Archiu superior del Capitol ab el Dr Bestard y Dr Cave, present el Canonge Bisquerra y Canonge Juan Callar sobre bens de Desbach: me han dat alli dins paperina 4 pesetas propina.

Venint de Misa som anat a Case de me Mare y haventla trobada dinant he entregat demunt la taula las 20 lliures de la mesade, que son 12 durets de Phelip, dues pesetas, un real mallorqui y dues mallas de un sou.

22. He enviat a Margarita Monje me germane dos capons color de or molt grosos.

He enviat a las Capuchinas dos capons molt pintats, y una bugia per el Belem.

He enviat a los PP. Capuchins dos capons rossos bcns, y una bugia per el Belem.

A las 3 de la tarde som anat a Santa Cathalina de Sena: he parlat ab la Priora y ab me germane y a esta li he entregat las 10 lliures de la Advocacio canviades en dos duros de Plate y pesetes de cordó paraque las posas en el Deposit del Convent per alguna Alaca.

A las 3 de la tarde l'histoletada en la Plaseta, brega.

24. He pagat a Juan Bujosa criat de Bonaventura 50 sous per la conducta de la barba; y mes un gall capo blanch.

He enviat a me Mare un flasco de 4 caires de vi blanch de Planisie.

He enviat a mon onclo Onofre el covo seu y dins de ell, castañes, vellanes, dos barras de Torrons, dues cocas grossats de paste ferma y 25 neulas de sucre.

Joseph figarra dit de ses aigos me ha enviat un flasquet de resolis y un paper de rollets.

Som anat a Matines a Sant Francesch acompaniat del Criat y de Medo Vicensa Criade.

Som anat a Case de Pelou dexeble, y li he entregat la lliso de mitga hora Canonica antes de mitx dia.

26. Vui demati a cosa de las vuit es caigut del Orga de la Seu un cano de estany dels mes grosos.

28. Diumenje, El mati de este dia a las deu es estade la misa nova del nebot del Dr Torrello que es capuchi.

A mitx dia he dinat en el refetor en que han dinat diferents Cavallers y altre gent que serian mes de 30, y mes avall la Comunitat. Noto: que yo ahir vatx regalar a dit Dr Torrello un indiot el millor, y mes el marsepa de Paste real.

29. He dictat el vot que ha de donar D.ⁿ Eliseo Belloto a la ciutat, paraque se fase Diputacio de enhora bona ab Massas a D.ⁿ Antoni Barcelo.

He firmat las liquidacions de Contestins per part de D.ⁿ Miquel Rosiñol y van en fecha de 15 de esta; es mon salari 120 lliures.

Es vingut el Sor Miquel Pve del Marques del Reguer, y me ha entregat 20 lliures 10 sous per tres pensions del cens fa a D.^{na} Catharina.

30. Ha amanascut penjat per los peus dins la sua celda el Religios del Socos germa del Dr Llull Pre, pero haventlo sangrat, se diu no sera de cuidado.

Tinch entes que la tarde de este dia se han fet les eleccions de Diputats y Personer: este en persona del Dr Sebastia Ballester y aquells en la de Juan Seguí Procurador y Salom Calatravi.

31. Es estat cap de la Cohalcade D.ⁿ Jordi Fortuny y D.ⁿ Puigdorfil de devant la Porteria el menor; y son estats setze Cavallers.

Me Mare ab Llorens y Criade son vinguts a dinar ab mi. Mes li he regalat unas Ulleras cercols de Plate; y a Llorens un barret de coto dels nous, sinch barratinas y sinch collarinas mias.

He comprat quatre Cadires de corda de paumes sens respalte ventureras a 3 sous 4 diners cade una costan 13 sous 4 d.

(1784)

Dia primer janer. Dijous. Som anat a combrregar a la Misio: y de alli a donar el principi de any a me Mare.

A la tarde som anat a Case del Sor Regent a qui entregui un exemplar de los statuts del Collegi cubertas deurades.

He entregat a Pau Palou la lliso grossa Canonica no del tot concluida.

Entre mitx dia y vespres era vingude me Mare; y he compost a Juana criade a la que yo estave resolt a engegar per haver ahir romput la sopera blanca inglesa, indiscreta

2. He enviat a Juanet Ripoll un paner nou y dins de ell dues lliures patates, una ruda de confitons de Joseph de ses Aiguos mes dues casques, un cor gros de paste real amplaria del paner; y demunt per caram sis congrets redons de Sineu.

Se han sembrat las dos parres que aporta el Sr Miquel, una de rel, y altre mes llargue sens rel, en el carrero de las mias Cases.

A la nit he sebut que ahir se moriren de sed o de fam las 4 famellas de la cria per haveuse descuidat el Sor Miquel quant parti a la vila deixarlos menjar y beurer.

4. A las nou del mati som anat a Case del Jutge Moscoso y li he entregat un exemplar impres de los statuts del Collegi.

Despres som anat a Case del Sr Riega, y li he entregat altre exemplar.

A la tarde som anat a fer volta al cami de Jesus; y he parlat en el carrer ab la Tia de Ines, significantli la dificultat.

Dit mati estant en el estudi el Dr Bestard es vinguda la Mare del D.^r dientme que los 3 jermans havien dormit en case; y seguidament he proposat el cas a dit Bestard.

6 El mati de este dia es estade la profesio en las Capuchinas de la filla de D.ⁿ Jordi Callar, en que se ha endomesat desde la gornisa tota la iglesia y el Bisbe ha predicat.

Es mort casi de repente de una colica D.ⁿ Joachim Oms parent de dita Monjeta, cuyo fill havia dit la Misa del vel.

Som anat a la Universitat a dictar y no he trobat estudiants.

12. Al mati, es vingut el Dr Sureda, y me ha requerit que com a Decano citas junta, per remediar la novedad de los asientos que ha fet construir la Audiencia per los Advocats y despres me ha presentat pediment en forma.

14. A las 9 del mati he asistit de Padri a las conclusions de Canons y lleis que ha defensat D.ⁿ Pau Palou; li han argumentat Borrás, Serra, Ferrer, Aulí; el Mayol me ha dit que dema em daria la propina, a la tarde som anat a ferli dir la lliso.

15. A las nou del mati ha dit la lliso de Punts D.ⁿ Pau Palou sobre el capitol *Aferte* 2.

ae presump. lo han tentat Borrás, Serra y Auli.

Bernat Flux ha pagat 15 lliures de la annua merse del hort prop lo olivar.

He sabut a mitx dia que anit pasade el meu criat senti ruido dins la quadre del carrero; y havent ubert la entrada a la una de la nit feu venir los centinelas; pero en realitat seria el vent fort que se mogue.

16. He sebut que ahir tarde el vent fort de Mestral toma en el meu hort prop lo Olivar un tros de mitjenade mitjera entre el corral del Mestre Major.

19. He entregat en ma de me Mare a la Sala present Llorens antes de mitx dia las 20 lliuras de la Mesade que son 12 durets de Carlos 4 castellans y 2 mallorquins.

He comprat 15 palms de indiane retxas vermeyas per la S.^{ra} a 3 sous 2 diners y ab la ferma costen 54 sous.

20. Surtint de la Universitat de donar punts a Auli som anat a Case de Pujals per expresarli excusas el entrar a informar en estrados fins se resolgues per el collegi lo convenient sobre asiento.

A las 5 som anat a Case de Auli a ferli provar la lliso y a mi y Dols Pre. nos han tret xoquolate.

21. A las 8 y mitje ha pres punts Pau Palou; y immediatement ha dit la sua lliso Francesch Auli sobre la llei *si quis diuturno* 10 D. *si servitus vindicet*, y sobre el cap. *ex literis ult. de vita et honestate cleric*, foren los tentans Bestard, Bisquerra, D.ⁿ Antoni Serra y D.ⁿ Baptista Roca; li han argumentat Borrás, Serra, Malla, Garau. La propina que son 37 sous la he entregade a la germane del Graudant; y alli han tret refresch de essas, enseimades y vins blancs.

25. He assistit a la festa en que han oficiat Lobo y Barcelo Juan; ha predicat el Dr Noceras Mestra de Ceremonias bon sermo a la Moda; acaba a las 12 $\frac{1}{4}$.

26. He assistit a las nou al Aniversari en Sant Francesch, en que han assistit (com tambe ahir a el Grau) los Dominicos; ha oficiat Barcelo y Lobo Ministre.

27. A las 5 de la tarde he tingut junta de Advocats, en que entre tots som estats 14 y se ha resolt representar sobre la novedad de la Audiencia en punt de los Asientos dels Advocats informants.

Llorens envia una formatjade de quema: y

li dech pagar el valor de dues cadires negres clavaso de llauto veyes, y el adob de tres cadires de vaqueta.

31. Essent vingut Llorens a mon estudi, li he entregat 45 sous per las dues cadires negres, y de la anterior cadire vermella claus vuitenvats que li compri a rao de 15 sous cade una.

5. Despres de dinar se es partit per Fornalutx Ripoll: no ha volgut sino dues enseimades.

He beretat una trompa de 4 canons negre nova, ab una trompa grossa color verd de 5 canons usade.

Vuy demeti som estat a Casa de Malla per haver tingut insulto demetinade.

8 Diumenge. Som anat a Palacio del Bisbe. y li he entregat un exemplar Paper deurat de los estatuts del Collegi y dos exemplars. Nominas.

Despres de oir la Misa a el Dr. Quetglas en la Capella de Sant Pera, li he encarregat el Sermo de la festa de Septiembre y ha respost alli matex lo aceptave.

11. A las sis del mati es mort el Dr Malla, Diputat primer del Collegi: he estat en se Case ab el secretari el mati.

A la una de la tarde es vinguda y ha quedat per Cuinera Margarita Pasqual fadrina de Alero: guaña 10 lliures de soldade.

A la tarde he dictat a un licenciado la prosecucio de la sentencia Arbitral de Berard.

12. A las deu $\frac{1}{4}$ del mati som anat al enterro del Dr Malla: lo havem aportat desde el quarto fins al carrer, yo, Dr Bestard, Dr Frontera, Dr Bennasser, Dr Ferragut, Dr Pelegri y seguidament en la iglesia del Socos al ofici: acaba a las 12. Despres los vocals y Dr Auli som anats a donar el pesame y oferirnos de nou.

16. A las 8 y mitja del mati som anat a visitar me germane Margarita y me ha recomenat fes lo posible para que el Sr. Bisbe entenga no ser convenient profes la filla del Mariner del costat de Sant Felip Neri.

A les onze del mati som anat a casa del difunt Dr. Malla. y alli he estat fins a mitx dia, y me he oferit com a Decano segons prevenen los estatuts.

19 dijous llarder. Poch antes de mitx dia som anat a visitar a me mare y alli present Llorens dins la quadre de la Alcova li he entregat la Mesade de 20 lliures y son 12 durets nous, 2 pesetas, mitja, y dos tresetas.

A la tarde a las 4 ¹/₄ som anat a visitar a la M. Priora de Santa Catharina; li he llegit el Proce de Veri: y despres he entregat a me germane dues retjoles de xoquolate de lliure cade una.

20. Per ma del Criat he enviat a Sor Maria Ignacia me germane dues enseimades. Ella en retorn ha enviat dos robiols de dues solas cuits a se pella. De estos he enviat un a me Mare royat de mel.

He comprat dos mocadors de fil bians per 22 sous de case de Medo Planes,

23. De las deu a las 12 ¹/₄ ha durat la junta en case del Marques Bellpuig sobre assumpto de Xacon: eran D.ⁿ Antoni Serra, yo, Noguera, Bibiloni, Roca.

24. He donat la charitat de dos bulas de Difunts escrites per mos Avis, y per mon Pare y germanes. Mes la de sis de vius escrites per mi, S.^{ra}, Sr Miquel, Vicensa, Margarita y Pera Joseph criat.

26. Antes de mitx dia he entregat a la dona enviade per la Mare del D.^r un duret, y esta dona me ha dit de la pendencia que antes de ahir ey hage dins la entrade entre el Miliciano y un foraster que havia oit el ruido de alt,

He escrit carta per el llaud de mitx dia a la Marquesa Semmenat.

Han combregat el hermano Mariano en la Posade o mes ver a la nit pasade lo combregaren.

29. Han sangrat a me Mare el mati de este dia, y som anat a visitarla per estar avisat.

A mitx dia Diumenge primer de quaresma es mort dit hermano Mariano Cartuxo, trobatme yo alli. Som tornat alli a la nit y demetinade el sen aportaren a Cartuxa.

ANTONI PONS.

(Continuarà)

DESCRIPCION DE LAS MONEDAS

DE LA

REPUBLICA ROMANA

POR

LUIS FERBAL Y CAMPO

932. Denario. Anverso del n.º anterior: a veces en lugar del lituo DIVI F y todo en corona de encina. Reverso. Augusto velado y laureado de pié y detrás Agripa con corona rostral y mural: delante de cada uno altar: C MARIVS CF TRO IIIVIR V. a. 100
933. Aureo. Cabeza de Augusto a derecha: detrás simpulo y lituo: CAESAR AVGVSTVS. Reverso. Colono guiando yunta de bueyes a derecha bajo los muros de una ciudad: C MARIVS TROIIIVIR V a. 1500
934. Denario: anverso como los denarios anteriores. Reverso. Cabeza

- de Julia a derecha con corona de encina entre las cabezas de Cayo y Lucio a derecha: C MARS IVTROIIVIR. V. a 300.
935. Denario. Cabeza de Augusto a derecha: detrás lituo; AVGVSTVS. Reverso. Cabeza de Julia a derecha con arco y carcaj como Diana: C MARIVS TRO III VIR. V. a. 120.
- Familia Matiena.* Se señalan dos magistrados de esta familia aunque los denarios atribuidos al primero pudieran pertenecer a dos distintas épocas,
1.º MATI(enus).
936. Denario de los Dioscuros con a MATI o MAT; Victoriato, As,

943. Semis, Triens, Quadrans, Sextans con MAT con variantes en la colocación V. a. 10, 2, 10, 1, 3, 3, 8, 12.
2.º P MAT(ienus).
944. Quadrans normal con PMAT sin marca de valor en el anverso. V. a. 15.
Familia Memmia. Ofrece monedas de 4 magistrados.
1.º L MEMMI(us).
945. Denario. Anverso. Cabeza joven coronada de encina a derecha: X. Reverso. Los Dioscuros de frente teniendo sus caballos por las riendas: encima de las cabezas estrellas: LMEMMI V. a. 2.
2.º L MEMMI(us) GAL(eria). Debió acuñar, su denario es dentado, en España como cuestor durante la guerra de Sertorio. La cabeza de Saturno hace referencia al cargo de cuestor y el reverso recuerda hechos familiares.
946. Denario. Cabeza laureada de Saturno a izquierda: detrás hay ROMA: signo variable. Reverso. Venus con cetro coronada por el Amor que vuela, en biga al paso a derecha: L MEMMI GAL V. a. 1
947. As, Semis, Quadrans normales: a en el reverso la marca de valor
949. está sustituida por el Amor que corona la proa que acaba en cabeza de Venus: L MEMMI, V. a. 40.12.18.
3.º C MEMIES LF GAL(eria). Acuña con el anterior un denario también dentado, como cuestor en España y con autorización del Senado.
950. Denario. Como el n.º anterior: en el anverso en lugar de ROMA se lee EXSC y en el reverso L. C. MEMIESLF GAL V. a. 2.
4.º C NEMMI(us) CF. Sus monedas recuerdan tradiciones de familia.
951. Denario. Cabeza barbuda y laureada de Rómulo a derecha: QVIRINVS: C MEMMI C F. Reverso. Ceres sentada a derecha con tres espigas y antorcha: delante dragón: MEMMIVS AED CERI ALIA PREIMVS FECIT. V. a. 3.
952. Denario. Cabeza de Ceres coronada de espigas a derecha: C MEMMI CF. Reverso. Trofeo de armas orientales: al pie cautivo con las manos atadas a la espalda: C MEMMIVS IMPERATOR. V. a. 3.
Familia Mescinia. Solo se conocen monedas de L MESCINIVS RVFVS. Sus tipos se refieren a los juegos seculares del año 17 a C.
953. Denario. Cabeza laureada de Augusto a derecha: CAESAR AVGVSTVS TR POT. Reverso. Marte con casco, lanza y parazonio a izquierda sobre cipo en que se lee SPQR VS PROSET - RED AVG: alrededor L MESCINIVS RVFVS IIIVIR. V. a. 30
954. Denario. Cabeza imberbe de frente de Octavio en un clipeo redondo rodeado de corona de laurel: SC OBRP CVM SALVTI IMP CAES AVGCONS. Reverso como el n.º anterior. V. a. 200
955. Aureo. cabeza laureada de Octavio a derecha IMP CAESAR TR POT IIX. Reverso. Octavio sentado a izquierda en trono sobre un estrado y haciendo distribución a dos togados de pie delante de él: a sus pies vasija: en el zócalo del estrado LVDS: exergo AVG SVF P: alrededor L MESCINIVS V. a. 1500
956. Denario. Anverso como el primer denario descrito. Reverso. Cipo en que se lee IMP CAES AVGLVD SAEC: en el area a los lados XV y SF: alrededor L MESCINIVS RVFVS IIIVIR V. a. 80

957. Denario, En corona de laurel IOM.SPQRVS-PR S IMP CAE. QVOD PER EV-RP INAMP-ATQ TRAN. Reverso. Cipo entre S y C: en él se lee IMP-CAES-AVG-Comm. CONS: alrededor L MESCINIVS RV-FVS IIIVIR V. a. 120
958. Denario. Cabeza de Octavio laureada a derecha. Reverso. Marte con casco lanza y parazonio a izquierda sobre cipo sobre él que se lee SPQR-V. P. R. ED-CAES: alrededor L MESCINIVS RVFVS. V. a. 20
Familia Mettia. Las monedas del único magistrado de esta familia aluden a su procedencia de Lanuvio.
959. Quinario. Cabeza, tocada con piel de cabra, de Juno a derecha detrás serpiente. Reverso. Biga de la Victoria con látigo al galope a derecha: M METTI. V. a. 50.
960. Sextercio. Cabeza diademada de Venus a derecha. Reverso. Joven alimentando serpiente a derecha M METTI. V. a. 80.
961. Denario. Cabeza desnuda de César a derecha; detrás lituo: CAESAR DICT QVART. Reverso. Juno con clipeo lanzando jabalina en biga al galope a derecha: M METTIVS. V. a. 40
962. Denario. Cabeza del n.º anterior: detrás stmpulo y lituo CAESAR IMP (o IMPER) en varias disposiciones. Reverso. Venus a izquierda con cetro y victoriola apoyada en clipeo puesto sobre globo: letra variable: M METTIVS. V. a. 15.
Familia Minatia. M Minacio acuñó en España y los tipos de sus denarios se refieren a hechos de Pompeyo.
963. Denario. Cabeza desnuda de Pompeyo padre a derecha: CN MAGNVS (o MAGN) IMP (o IMPF). Reverso. Cneo desembarcando da la mano al genio de la Bética coronado de torres con lanza y de pie sobre armas: M MINAT SABIN PROQ. V. a. 300.
964. Denario: cabeza del n.º 963: CN MAGN IMP (o IMPF). Reverso. Cneo entre el genio de la Bética y el de la Tarraconense que, rodilla en tierra, rinde las armas: leyenda del n.º 964. V. a. 300.
965. Denario: anverso del n.º 964 sin F. Reverso. Como el del n.º 964 pero Pompeyo sale de una nave. V. a. 300.
966. Denario: anverso del n.º 965. Reverso. Cneo entre el genio de la Bética con caduceo y el de la Tarraconense con trofeo al hombro que corona a Pompeyo: leyenda del n.º 965 V. a. 300.
Familia Minucia. Acuñaron los siguientes:
1.º Q MINV(cius) RVF(us).
967. Denario. de los Dioscuros con a X RVF en el anverso y Q MINV
968. en el reverso y quadrans normal con Q MINVRVF V. a. 1, 2.
2.º C (Minucius) AVG (urinus). Sus monedas recuerdan el aprovisionamiento de Roma por un antepasado.
969. Denario. Anverso normal con X ROMA. Reverso Columna con la base adornada de espigas y cabezas de león: sobre ella estatua con espigas y cetro: a los lados del capitel cuelgan dos campanillas. A derecha mirando la estatua un togado con un pan y un plato: a izquierda otro con lituo: C AVG. V. a. 2.
970. Semis, triens, quadrans, sextans, a uncia normales con C AVG. V.
974. a. 3, 12, 6, 20, 50.
3.º TI MINVCI(us) C F AVGV-RIN(us). Sus monedas recuerdan los mismos hechos que el anterior.
975. Denario. anverso ordinario: Reverso. Tipo del n.º 969 TI MINVCI CF AVGVRIINI (o AVGVRI). V. a. 2.
976. Semis, triens, quadrans norma-

- a les con TAVGVRI (o AVGVV
 978. o AVGVVRIINI el semis). V. a.
 8. 3. 3.
 4.º L MINVCI(us)
- 979 Denario: cabeza ordinaria de-
 trás * los pendientes son racimos
 de uva. Reverso. Júpiter con
 rayo y cetro en quadriga al galo-
 pe a derecha: L MINVCI RO
 MA. V. a. 1.
- 980 Semis, triens, quadrans norma-
 les con L MINVCI V. a. 8.
982. 15. 4.
 5.º Q (Minucius) THERM(us)
 M F, el denario hace referen-
 cia a la muerte de un ante-
 pasado en las guerras contra los
 tracios.
- 983 Denario: cabeza de Roma con
 casco con cimera y plumas a
 derecha. Reverso. Dos guerreros
 luchando y entre ellos otro cai-
 do: Q THERM MF V. a. 2.
Familia Mucia Ver la familia
 Fufia.
Familia Munacia. Tiene un solo
 magistrado que acuñó en tres
 ocasiones como prefecto urbano,
 como gobernador de la Galia y
 como procónsul en Asia.
984. Aureo y medio áureo. Busto
 alado de la Victoria con los ras-
 gos de Calpurnia: C CAESAR
 DIC TER. Reverso. Preferículo
 a izquierda L PLANC PRA-
 EF (o PR en el áureo) VRB. V.
 a. 100, 350.
985. Bronces acuñados en la Galia
 con L MVNAT.
986. Denario. Lítuo y preferículo: M
 ANTON IMP AVG IIIVIR-
 RPC. Reverso. Rayo alado, pre-
 ferículo y caduceo: L PLAN
 CVS IMP ITER. V. a. 40.
987. Aureo y denario como el n.º 986
 pero en el reverso las inscrip-
 ciones L PLANCVS, PROCOS.
 V. a. 600, 50.
Familia Mussidia. Acuñó un
 solo magistrado de esta familia
 como IIIvir.
988. Aureo. Cabeza de Ceres coro-
 nada de espigas a derecha: L
 MVSSDIVS (o MVSSIDI) LON
 GVS o L MVSSIDI LONGI V.
 a. 300.
989. Denario. Busto alado de la Vic-
 toria a derecha con los rasgos
 de Fulvia. Reverso. Victoria en
 biga al galope a derecha: L
 MVSSIDIVS LONGVS. V. a. 10.
990. Denario. Cabeza velada y dia-
 demada de la Concordia a dere-
 cha: CONCORDIA. Reverso.
 Dos manos enlazadas sostenien-
 do un caduceo: L MVSSIDIVS
 LONGVS. V. a. 8.
991. Denario: Anverso del n.º 990
 con algunas veces creciente o
 estrella delante de la cabeza,
 Reverso. Rómulo y Tacio en-
 frente uno de otro con la mano
 puesta sobre un cipo, de pié so-
 bre una nave con la proa adorna-
 da con un acrostolio; en la
 nave CLOACIN. Alrededor L
 MVSSIDIVS LONGVS V. a. 3.
992. Denario. Busto radiado del Sol
 de frente. Reverso del n.º 991
 V. a. 4.
993. Denario. Cabeza laureada de
 César a derecha. Reverso. Ti-
 món, globo, cornucopia, cadu-
 ceo alado y ápice: LMVSSIDI
 US LONGVS. V. a. 12.
994. Aureo. Cabeza de Octavio a
 derecha: C CAESAR III VIR
 RPC. Reverso. Cornucopia:
 LMVSSIDIVS LONGVS. V. a.
 350.
995. Aureo: anverso del n.º 994.
 Reverso. Marte desnudo con
 casco, lanza, parazonio y el pié
 sobre clipeo a derecha: LMVS
 SIDIVS TF LONGVS IIII VIR
 APF. V. a. 250.
996. Aureo. Cabeza de Lépido a
 izquierda: MLEPIDVS IIIVIR
 RPC. Reverso como el n.º 994.
 V. a. 1200.
997. Aureo: anverso del n.º 996 y
 reverso del n.º 995. V. a. 1000.
998. Aureo. Cabeza con barba de
 Antonio a derecha; M ANTO
 NIVS III VIRRPC. Reverso del
 n.º 994. V. a. 500.

999. Aureo: anverso del n.º 998 y reverso del n.º 995. V. a. 500. Hay variantes en la disposición de la leyenda del reverso.
Familia Naevia. Tenemos monedas de 4 magistrados.
1.º (Naevius) BAL(bus).
1000. As, semis, quadrans, sextans a normales con BAL sobre la proa. V. a. 1, 2, 2, 2, 10.
1004. 2.º CNAE(vius) BALB(us). Acuñó por orden del Senado: S. C.
1005. Denario dentado. Cabeza diademada de Venus a derecha: SC y a veces letra variable. Reverso. La Victoria en triga al galope a derecha: a veces cifra variable: CNAE BALB. V. a. 1.
3.º L NAEVIVS SVRDINVS.
1006. Gran bronce y mediano bronce a del tipo de la corona y mediano
1008. con cabeza de Octavio a derecha o a izquierna. La leyenda del reverso es L NAEVIVS SVRDINVS para la pieza mayor y solo L SVRDINVS para los otros. V. a. 5, 2.
4.º C NAEVIVS CAPELLA.
1009. Pequeño bronce normal con el yunque y C NAEVIVS CAPELLA. V. a. 1.
Familia Nasidia. Quinto Nasidio acuñó en España.
1010. Denario. Cabeza de Pompeyo a derecha; NEPTVNI: delante tridente, debajo delfín. Reverso. Galera con remeros y piloto: encima estrella: Q NASIDIVS (o NASIDIV). V. a. 25.
1011. Denario: Anverso del n.º 1010 pero la cabeza a izquierda. Reverso. Cuatro galeras con remeros: Q NASIDIVS. V. a. 500.
Familia Aeria. Un questor urbano de esta familia acuñó en Oriente. Sus monedas no llevan siempre su nombre.

LUIS FERBAL Y CAMPO

(Continuaré)

SECCIÓ OFICIAL

SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LULIANA

JUNTA GENERAL EXTRAORDINARIA DEL DIA 9 DE DESEMBRE DE 1928

En el Convent de Sant Francesc de la Ciutat de Mallorca i amb l'assistència dels Senyors Sanxo, Garau, Forteza (G.), Salvà, Ramis d'Ayreflor (Josep), Lull, Aguiló, Ferbal, Oleza (Jaume), Lladó, Oleza (Josep), Busquets, Sureda Blanes (M.), Amorós, Morell i Gual, Verger, Valentí, Crespi, Furió, Valldeneu, Colom, Vidal, Ferrando, Frontera, Ferrà, Quiñones, Roca Waring, Pellicer, Borobia, Ramis d'Ayreflor (Joan), Aguiló (A.), Ribas de Pina, Singala, Morell i Tacón, Cañelles, Darder, Sans, sota la presidència de D. Pere A. Sanxo i actuant de secretari D. Elvir Sans i Rosselló, tengué lloc la Junta General extraordinària de la Societat

Arqueològica Luliana, prèviament i reglamentàriament convocada.

Acte seguit el Secretari dóna lectura a l'acta de la sessió extraordinària anterior, la qual fou aprovada per unanimitat.

El Sr. President dóna compte dels motius que ha tengut la Junta de Govern per acordar la convocatòria de la present reunió; diu que després de la darrera Junta General, corresponent al dia 25 de novembre darrer, se reuní la Junta de Govern el dia 4 d'aquest mes, en la qual es donà lectura a una carta del Vocal de la mateixa junta M. I. Sr. D. Francesc Esteve, que textualment diu:

«Curia Episcopal de Mallorca, 4 desembre 1928.—Sr. D. P. A. Sanxo.—Molt apreciat Sr. i amic: sent molt no poder assistir a la reu-

nió d'aquesta tarda. Desig com cap altra el restabliment de l'harmonia. Si és necessari per conseguir-ho sacrificar-nos de nou i convocar una altra reunió de la Junta General per proposar la modificació de l'article del Reglament de què se tractà a l'anterior, o sia que tota modificació del Reglament s'hagi de subjectar a l'aprovació del Sr. Bisbe, endavant, jo hi venc a bé. Realment, sense aquest article, se podrien frustrar els altres dos, encara que està de qualque manera implícit en ells, i sols la malícia o mala fe s'atreviria a cometre un tal atentat. Però, ¿què hem de fer? Tenim un sector de la Junta General que no consent la modificació dels dos articles primers sense la d'aquest tercer. =Entretant, prec a Déu que tot se pugui arreglar. =Son alf. en Cristo. =Francesc Esteve, Pvre. rubricat »

Aquesta carta, com pot veure la Junta General, seguí dient el Sr. President, es refereix a la proposta que el soci Sr. Singala féu en la Junta General del dia 25 de novembre darrer, ampliant la proposta de modificació del Reglament acordada per la Junta de Govern i amb assentiment del propi Sr. Esteve. En vista de l'escrit de què he donat compte i tenguent present que la proposta de la dita modificació del Reglament feta per la Junta de Govern era producte del convengut entre aquesta i el Sr. Esteve, el qual havia manifestat que duia la representació de l'Illm. Senyor Bisbe, i que aquest, per conducte del seu representant, no havia demanat l'ampliació que després havia proposat el Sr. Singala; tenguent en compte també que el Sr. Esteve, en la seva carta, no anomena per res al Sr. Bisbe, però es manifesta d'acord amb el Sr. Singala, en vista de tot això i de la diferència de criteri imperant entre la Junta i el Vocal Sr. Esteve, la Junta de Govern acordà per unanimitat presentar a la General i amb caràcter d'irrevocable la seva total dimissió, cosa que tenc el sentiment de fer en nom de la mateixa.

El Sr. Singala demana la paraula i fent us d'ella explica a la Junta General l'abast de la proposta que féu en la darrera reunió, sentint, digué, que no hagués estat ben interpretada i hagués estat causa de la dimissió de la Junta de Govern. Demanà a la Junta de Govern que retiràs la dimissió i proposà que per arreglar la situació present fos nomenada una comissió de tres, encarregada d'entrevistar-se amb l'Illm. Sr. Bisbe a fi de veure si era possible una solució harmònica.

El Sr. President, contestant al Sr. Singala, diu que la dimissió de la Junta de Govern havia estat presentada amb caràcter d'irrevocable i per tant no podia desdir-se del seu acord.

El Sr. Singala, aleshores, demana que passi a votació si s'accepta o no la dimissió de la Junta de Govern.

El Sr. Forteza protesta de la proposta del Sr. Singala i diu que quan una Junta presenta la dimissió amb caràcter d'irrevocable no hi ha lloc a discutir si aquesta s'accepta o no, i que la Junta General vé obligada a acceptar-la.

El Sr. Singala diu que desitja que la Junta de Govern li expliqui més detalladament els motius en què funda la dimissió.

El Sr. Sans fa una llarga relació de tots els fets que s'han anat acumulant durant aquests darrers temps i que han duit com a conseqüència la present actitud de la Junta de Govern, que es creu sense autoritat moral per a poder continuar en el seu lloc.

Per fi s'acorda per la Junta General consignar un vot de gràcies a la Junta de Govern per la seva gestió i acceptar-li la dimissió total.

Acte seguit, i constituïda la presidència per l'Excm. Sr. D. Jaume Lluís Garau, com a més vell, actuant de secretaris d'escrutini els Senyors Joan I. Valenti i Lluís R. Amorós, com a més joves, es procedí a l'elecció de nova Junta de Govern. Votaren tots els Srs. presents, exceptuat els Senyors Frontera, Pvre. i Ribas de Pina, que sortiren de la sala.

La votació donà el següent resultat: President, D. Faust Morell i Gual, 27 vots. Vice-President, D. Damà Vidal i Burdils, 33 vots. Director del Museu, D. Vicens Furió i Kobs, 34 vots. Director del BOLLETÍ, D. Andreu Crespi i Salom, 32 vots. Secretari-Bibliotecari, D. Guillem Colom i Ferrà, 33 vots. Vocals. D. Josep Quiñones i Veny, 34 vots; D. Jaume Busquets i Mulet, 34 vots; D. Joan A. Fuster i Valiente, 34 vots; D. Lluís Ferbal i Campo, 26 vots; D. Bartomeu Ferrà i Juan, 34 vots; Don Vicens Juan i Serra, 34 vots; D. Lluís R. Amorós i Amorós, 28 vots; D. Antoni Salvà i Ripoll, 33 vots; D. Antoni Mulet i Gomila, 33 vots; i D. Vicens Ferrer de Sant Jordi i Sàenz, 34 vots.

Hi hagué també altres Srs. que tengueren alguns vots, si bé no els suficients per resultar elegits. A mes es registraren dues paperetes en blanc.

Acte seguit prengué possessió la nova Junta

nomenada, i el Sr. President donà, en nom dels elegits i propi, les gràcies a la Junta General afegint que sentia molt l'haver de substituir a tan dignes Srs. com fins aleshores havien representat la Societat Arqueològica Luliana. Digué, a més, que procurarien posar, ell i els seus companys de Junta, tota la seva activitat i bona voluntat per a resoldre les qüestions que hi havia pendents i continuar després els mateixos motllos que sempre havien estat la norma històrica social. Donà les gràcies a la Comunitat de Frares Franciscans per l'hostatge que tan amablement proporcionaven a la Societat per a la celebració dels seus actes, i seguidament, no havent'hi més assumptes per tractar ni altre Sr. que volgués fer us de la paraula, s'aixecà la sessió. —G. C.

JUNTA GENERAL ORDINARIA DE 27 DE GENER DE 1929

En el convent de Sant Francesc de la Ciutat de Mallorca, dia 27 de gener de 1929, a migdia, es reuní la Junta General ordinària de la Societat Arqueològica Luliana, reglamentàriament convocada, sota la presidència de Don Faust Morell i Gual, i amb l'assistència dels Senyors: Fuster Valiente, Colom, Amorós, Juan Ribas, Ferrà, (B.) Salvà (A.) Ferbal, Furió, Mulet, Ferrer de Sant Jordi, Vidal, Crespi, Gómez Ibañez, Lladó, Verger, Singala. Salvà (Jaume), Colom (B.) Rosselló de So'n Forteza, (A.) Sacristà, (A.) Sacristà, (F.) Oleza, (J.) Sacaneli, Sureda (Jacobo), Ramis de Ayreflor, (Josep), Blanes Viale, Valentí, Aguiló (F. de Sales), Massutí, Forteza (Guillem), Quetglas (Gabriel), Obrador (Bernat), Lull, Valldeneu, Ramis d'Ayreflor (Joan), Sancho (P. A.), Jimenez, Sans (Elvir,) i actuant de secretari el que subscriu, Guillem Colom.

Per ordre del Sr. President, el Secretari dóna lectura a l'acta de la Junta General ordinària corresponent a l'any anterior, en ses dues sessions de 29 de gener i 10 d'abril, i a l'acta de la General extraordinària de dia 9 de desembre del mateix any; són aprovades per unanimitat, salvant son vot el Sr. Singala després de demanar, inútilment, fos retirada del text de l'acta del 10 d'abril la paraula *embus*, pronunciada pel soci P. Miquel Alcover en ocasió de impugnar que l'Ilm. Sr. Bisbe fos President honorari d'aquesta societat.

Seguidament el Sr. President després de breu

alutació, dóna compte dels Srs. Socis que han traspassat d'aquesta vida durant l'any. Parla de D. Gabriel Llabrés i Quintana, President que fou durant molts d'anys d'aquesta Societat i Soci de mèrit de la mateixa, historiador i arqueòleg, que féu excavacions en les ruïnes de la antiga *Pollentia* i regirà tots els nostres arxius. Dóna les gràcies per l'article necrològic que amb motiu de la mort de son pare, D. Faust Morell i Bellet, publicà el Bolletí d'aquesta Societat. Parla de l'Ilm. Sr. Dr. D. Gabriel Llompert i Jaume, traspassat el 9 de desembre del any passat, Pastor zelós del bé de les ànimes. Dóna també compte de la mort del soci D. Pere Monlau.

El Sr. Mulet, Tresorer, dóna compte de l'estat econòmic de la Societat durant el finit exercici, que és aprovat per unanimitat.

Es dóna compte del moviment de socis nous.

Es dóna compte d'haver-se rebut un ofici amb data 8 de gener 1929 de la secció especialisada «El Arte en España» de l'Exposició Internacional de Barcelona 1929, representada pel delegat de la secció històrica i d'art d'aquella Mn. Francesc Sureda i Blanes, invitant a la *Societat Arqueològica Luliana* a que presenti en el Palau Nacional sa quantiosa riquesa artística, amb totes les garanties especificades en el Reglament, a la consideració i estudi de les classes intel·lectuals cosmopolites que han de visitar Barcelona durant l'Exposició. Es nomena a l'objecte una comissió integrada pel director del Museu i dos adjunts: D. Vicens Juan Ribas i D. Joan A. Fuster Valiente. Es dóna compte d'un ofici del III Congrés d'Història de la Corona d'Aragó comissionat a la *Societat Arqueològica Luliana* per a la convocatòria del IV Congrés i treballs d'organització. La Junta General acorda per unanimitat atorgar un vot de confiança a la Presidència per tot el referent a l'assumpte. S'acorda, en vista del poc temps disponible, celebrar-lo apart de la commemoració del centenari de la Conquesta de Mallorca, no com un número més de son programa. El Sr. Sanxo, D. Pere Antoni, proposa que sia celebrat per la commemoració de la segona venguda del Rei En Jaume a Mallorca (1931). S'aprova per unanimitat.

El Sr. President protesta de part d'aquesta Societat, creada principalment per la defensa dels interessos artístics de Mallorca, de la forma com es va duent a terme l'apertura dels finestrals de la Seu. Proposa d'acudir a qui pugui evitar el desastre artístic que s'està consumant. —El Sr.

Singala: A qui pensa Vostè acudir?—**El President:** A qui puga millor complaure'ns. El senyor Singala salva son vot cas d'acudir-se a alguna Autoritat que no sia eclesiàstica.—**El Sr. Forteza,** impugnant certs rumors que, diu, l'han acusat de no haver usat en aquest respecte de procediments correctes i d'haver fet denúncies falses, fa una exposició dels fets. Explica que trobant-se a Madrid anà a entrevistar-se amb el Director de Belles Arts, Comte de las Infantas, informant-lo de la manera precipitada com s'avenia a obrir els ventanals de la nostra Seu a base d'uns esbossos lamentabilíssims. Que aquell ordenà un viatge d'informació a D. Antoni Florez Urdapilleta, arquitecte del Ministeri d'Instrucció Pública, el qual s'entrevistà aquí amb l'Ilm. Sr. Bisbe, ignorant el Sr. Forteza el resultat de aquesta entrevista. Diu el Sr. Forteza que acudí també a D. Manuel Gómez Moreno, Director del *Instituto de Valencia de D. Juan*, Vocal de la *Junta de Patronato del Tesoro Artístico Nacional* qui l'instà a que fes a aquesta entitat una instància informativa, com així ho féu, reunint-se a l'objecte la Junta d'aquell Patronat. Parla el Sr. Forteza de ses gestions amb el President de l'Acadèmia de Sant Ferran, Sr. Comte de Romanones, qui convocà a un ple de l'Acadèmia al Sr. Forteza com acadèmic corresponent perquè fes una exposició dels fets referents a l'obra d'obertura dels finestrals de la nostra Seu. Presidí la sessió, molt concorreguda, D. Josep Ramon Mérida, Vice President de l'Acadèmia de Sant Ferran ja citada, per indisposició del Sr. Comte de Romanones. El Sr. Mérida digué que, essent la missió de l'Acadèmia merament informativa i no coercitiva, la solució era que l'Acadèmia de Sant Ferran demanàs en son informe la declaració de la Catedral de Palma de Mallorca Monument Nacional. Subralla el Sr. Forteza per les precedents declaracions que l'idea de declarar la nostra Seu Monument Nacional no fou per *indicació* seva sinó criteri espontani de l'Acadèmia de Sant Ferran. Diu que posteriorment el Comte de Casa, acadèmic de Sant Ferran, vengué a Mallorca i veient amb alarma l'obra dels finestrals com es duia a terme, féu activar els tràmits de l'informe de l'Acadèmia. Continúa dient el Sr. Forteza que acudí també a l'Acadèmia de la Història, interessant-hi el Duc d'Alba qui l'acollí efusivament prometent-li que se'n ocuparia. Agraeix també el Sr. Forteza l'interés que s'hi prengué personalment el Comte de Pelarada. Diu que

l'Acadèmia de la Història informà també favorablement la petició de declaració de Monument Nacional.—**El Sr. Sans** proposa un vot de gràcies al Sr. Forteza per les seves gestions, i un a la Junta de Govern per la seva valenta actitud contra l'obertura dels ventanals de la nostra Seu tal i com es practica. S'accepta per unanimitat, salvant son vot en contra el Sr. Singala.

Es dóna lectura a un ofici comunicant al President del Patronat del Museu Arqueològic Diocesà l'elecció de D. Vicens Furió com a Director del nostre Museu en Junta General extraordinària de 9 desembre de 1928, llegint-se també la corresponent contestació del President de la Junta de Patronat, segons ofici de 26 de gener de 1929, que textualment diu:

«En contestación a su atenta de dia 16 del corriente, cúmpleme manifestarle:

1.º Que según el Reglamento impuesto por el Ordinario a este Museo Arqueológico Diocesano desde el dia de su fundación en 1915, no existe aquí el cargo de «Director», sinó el de «Conservador» del Museo, que es de nombramiento del Ordinario al tenor del artículo V de dicho Reglamento; y

2.º Que los vocales de la Junta de Patronato de este Museo, según el artículo 8 del mismo Reglamento, para actuar de tales, necesitan la confirmación del Ordinario.

Dios guarde a V. S. muchos años.—Palma 26 de Enero de 1929.—Antonio M.ª Alcover, Pbro. Presidente. (Rubricat).—Sr. D. Fausto Morell y Gual, Presidente de la Sociedad Arqueológica Luliana.»

A continuació el Sr. President, i en vista d'aquest ofici, llegí la nota que segueix:

«Aquesta Junta de Govern, quan prengué possessori de la direcció d'aquesta Societat, deliberà sobre el problema, plantejat per una reduïda minoria, relatiu a la reforma del Reglament, problema que no havia pogut resoldre la Junta de Govern anterior, malgrat la seva bona disposició i les fórmules de màxima transigència per ella proposades. Cregué la que avui té l'honor de dirigir-se a la General, que aquell problema era inexistent mentre els socis discrepans no el presentassin de bell nou, ja que era ben clar el parer de la Junta General. Una trista coincidència—la mort de l'Ilm. Sr. Bisbe Dr. Llompart, de bona memòria—venia, a més, a fer creure que si qualche soci encara opinava que aquella enutjosa qüestió no havia estat prou

debatuda, no la plantejaria per ara, per elemental sentit de delicadesa, ja que afectava directa i personalíssimament a qui vengués a ocupar el Bisbat. La Junta de Govern ha de fer constar que aquesta suposició se va veure confirmada: cap soci no ha insistit en tractar novament el problema de la reforma del Reglament, feta fa 8 anys.

»Però aquesta Junta, complint un imprescindible deure de no deixar abandonada per la seva part la propietat dels objectes d'aquesta Societat depositats en el Museu Arqueològic Diocesà, havia de notificar, com ho ha fet, a la Junta de Patronat d'aquest l'elecció de la digníssima persona de D. Vicens Furió i Kobs per a formar part de dit Patronat en representació de la nostra Societat. A l'efecte dirigí el corresponent ofici, seguit de delicades gestions particulars del nostre digne President, a les que fou contestat que el camí a seguir per part nostra era el que preceptua l'antic Reglament, cosa evidentment impossible de complir per part d'aquesta Junta Directiva que es sent lligada al nou Reglament, a l'ombra del qual va néixer.

»Amb sentiment i sorpresa hem vist que el nomenament del nostre estimat company Sr. Furió no ha estat acceptat, fet que estimam ofereix una importància trascendental, ja que gran part dels objectes del Museu Diocesà són propietat de la SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LULIANA. Aquest fet vé a trencar manifestament les relacions d'harmonia que aquesta Junta desitjava conservar. Davant la gravetat d'aquesta negativa, estima la Junta de Govern que és la General qui en definitiva ha de decidir el cas.—Palma, 27 de gener de 1929.—El President, Faust Morrell, Rubricat.—El Secretari, Guillem Colom, Rubricat».

El Sr. Sans diu que l'ofici del President de la Junta de Patronat del Museu Diocesà vé a declarar la ruptura de les nostres relacions. Demana si per aquets fet la nostra Societat ha de rompre també amb aquella. Se'n declara partidari.—El Sr. Singala: crec que no vé el cas.—El Sr. President explica que el Bisbat o sos representants parteixen, es veu, del Reglament antic d'aquesta Societat i que així l'ofici del President de la Junta del Patronat és lògic.—El Sr. Obrador fa constar enèrgicament que no existeix oposició, per part de la Junta General amb el Bisbat i proposa, per tant, que es doni resolt tot quant es discuteix, al Sr. Bisbe

que vengui a fi de no deixar-li conflictes plantejats.—El Sr. President diu que la Junta de Govern no es pronuncia i fa constar sa disconformitat amb l'aprovació del Reglament nou que es féu, diu, en una forma anfibològica. Fa constar en acta que el dia que vengui un nou Bisbe a la Diòcesi li vol sotmetre el nou Reglament amb tota lleialtat, dimitint si no l'accepta. La Junta de Govern acorda unànimament el mateix.

El Sr. Sans considera que a l'acceptació de D. Vicens Furió va involucrada l'admissió del Reglament nou per part de la Junta de Patronat del Museu Diocesà, que la resolució d'una cosa duu la de l'altra.—Intervé el Sr. Valentí, excitant a que s'estudiï el que sia més conduent pels interessos del Museu.—El Sr. Crespi proposa, vist que el Sr. Furió no és acceptat, no poguent, per tant, mirar pels interessos d'aquesta Societat dins el Museu, que es retirin els objectes d'aquell que siguin propietat de la Societat Arqueològica Luliana.—El Sr. Forteza: no es tracta tampoc d'una demilitació de propietat.—El Sr. President explica ses múltiples gestions particulars perquè la Junta de Patronat del Museu Diocesà acceptàs el Sr. Furió, encara que només fos interinament, fins que vengués un nou Bisbe.—El Sr. Gómez Ibáñez diu que es retirin d'una vegada del Museu Diocesà els objectes propietat de la Societat Arqueològica Luliana, protestant que aquesta Societat estiga a mercé de l'humor de certs elements.—El Sr. President explica com es formà el Museu, o sia a base de peces de procedència eclesiàstica, donanes amb autorisació del Bisbe.—El Sr. Aguiló, (Francisc de S.), considera que de totes maneres la ruptura de la Junta de Patronat del Museu Diocesà amb la Societat Arqueològica Luliana és un fet, i no precisament provocat, diu, per la Societat Arqueològica Luliana.—El Sr. President explica que la Junta de Patronat del Museu Diocesà no refusa de cap manera la persona del Sr. Furió, sinó la seva intervenció en el Museu com a Director del mateix.—El Sr. Singala lamenta que no haja estat acceptat, però que si certes persones es solidarisen amb el Bisbe, no podem tampoc rompre amb elles fàcilment.—El Sr. Obrador insisteix que aquesta Societat no té ni admet cap qüestió amb el Sr. Bisbe, i proposa la ruptura amb certs elements que no són ni han estat mai el Bisbe, per evitar conflictes precisament al nou Bisbe que vengui.—El Sr. President: s'acorda, doncs, desglosar els interessos de

la Societat Arqueològica Luliana de la qüestió general de son Reglament? Veus: Si.—El Sr. Forteza: Que es resolgui definitivament la qüestió.—S'aprova per assentiment unànim desglosar els interessos de la Societat Arqueològica Luliana en el Museu Diocesà de la qüestió general del Reglament, retirant tots els objectes que tengui aquesta Societat depositats en el Museu Diocesà, donant la Junta General per tot el referent a aquesta qüestió un vot de confiança a la Junta de Govern.—S'acorda per unanimitat un vot de gràcies a D. Lluís Ferbal, Catedràtic de l'Institut, per la donació an aquesta Societat de 18 monedes púniques procedents d'Eivissa, totes en molt bon estat de conservació.

I no havent-hi més assumptes a tractar i no desitjant cap altre dels socis reunits fer us de la paraula, aixeca el President la sessió de la que s'estén la present acta que amb mi firma i que amb el segell de la Societat certifico.

Ciutat de Mallorca 27 de gener de 1929.—
G. C.

NOVA JUNTA DE GOVERN

En la Junta General ordinària de la Societat Arqueològica Luliana, tenguda el 31 de gener pp, aprovada la renovació reglamentària de la Junta de Govern, quedà aquesta constituïda en la següent forma:

President.—Sr. Faust Morell i Gual.

Vice-president.—Sr. Antoni Salvà i Ripoll.

Secretari.—Sr. Lluís R. Amorós i Amorós.

Vice secretari.—Sr. Guillem Colom i Ferrà.

Tresorer.—Sr. Vicens Juan i Serra.

Director del Bolletí.—Sr. Joan Pons i Marquès.

Conservador del Museu.—Sr. Vicens Furió i Kobs.

Vocals.—Excm. Sr. Jaume Lluís Garau i Montaner; Srs.: Pere A. Sanxo i Vicens, Josep Ramis d'Ayreflor i Sureda, Bartomeu Ferrà i Juan, Joan A. Fuster i Valiente, Antoni Jimenez i Vidal, Antoni Mulet i Gomila, i Elvir Sans i Rosselló.

I N F O R M A C I Ó

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL DE LA CONSERVACIÓ DELS MONUMENTS

Del número de febrer 1932 de la *Gazette des Beaux Art* extractam (1) un raport de Louis Hauteœur sobre la CONFERÈNCIA INTERNACIONAL d'EXPERTS per la protecció i conservació dels monuments de l'Art i de la Història, tenguda a Atenes del 21 al 30 d'octubre 1931.

La conferència era organitzada, com ho havia estat ja la de l'any 1930 a Roma, per l'Institut de Cooperació Intel·lectual de la Societat de Nacions.

Hi estigueren representats: Bèlgica, Alemanya, Anglaterra, Holanda, Suïssa, Rumania, Itàlia, Egipte, Àustria, Polònia, França, Noruega, i Espanya, en nom de la qual hi assistiren els Srs. Sánchez Cantón, Torres Balbas, Emili Mora i Joan Arrate.

El tema de la conferència era l'estudi dels

mètodes i mitjans de conservació dels monuments històrics.

L'orde del dia establert a distingia els següents sis punts:

1.er—*Exposició de les diverses legislacions vigents.* Fou constatat el progrés en aquest sentit, d'una quinzena d'anys ençà, i estimat que les dificultats estaven amb conciliar el dret públic amb el dels partidulars.

La Conferència emeté el vot que aquests haguessin d'ésser compensats equitativament; que l'Estat tengués dret a prendre, en cas d'urgència, mesures de conservació, i encarregà a l'O. I de Museus de publicar un estudi comparatiu de les distintes legislacions.

2.^{on}—*Restauració dels monuments. Principis generals. Estudi comparatiu de les doctrines.* Les diverses exposicions fetes coincidiren a admetre uns mateixos principis: abandó de les restitucions integrals de Viollet-le-Duc; necessitat de conservar les obres del passat, àdhuc les obres

(1) El text íntegre de les conclusions adoptades per la Conferència pot veure's en el n.º 10 (març 1932) del *Bulletí dels Museus d'Art de Barcelona*, pp. 88-91.—N. de R.

anexes l'estil de les quals difereix de la principal; utilitat de vivificar els monuments afectant-los a destins que respectin llur caràcter històric o artístic.

3.er — *Degradació dels monuments Exemples característics Us de materials nous. Procediments tècnics. Conservació de l'estatuària i de l'escultura ornamental.* Es votà per una col·laboració dels arquitectes amb els físics i químics per estudiar les malalties de les pedres, i determinar, abans d'ésser usats, els materials de més durada. Els resultats d'aquets estudis seran publicats per la revista *Museion*. Fou acordat que l'escultura havia de quedar, sempre que fos possible, al lloc pel qual fou feta. Aprovà l'us de materials moderns, i particularment del ciment armat, per la consolidació d'edificis antics, especificant, però, que aquests mitjans «reforçadors» havien d'ésser dissimulats per tal de no alterar l'esperit i el caràcter de l'edifici. A propòsit d'això, el restaurador del Partenon, M. Balanos, exposà la seva tasca, que's posà a discussió, i en resum s'aprovà el següent vot: «Tractant-se de ruïnes, s'imposa una conservació escrupolosa, col·locant cada element en son lloc sempre que sia possible; els materials nous necessaris per això han d'ésser sempre coneguts.»

»Quan la conservació d'unes ruïnes és reconeguda impossible, s'aconsella d'enterrar-les de bell nou, després de haver-ne pres mides precises. La tècnica i conservació d'una excavació imposen, va sense dir, l'estreta col·laboració de l'arqueòleg i l'arquitecte.»

Es discutí molt sobre l'us del ferro, i encara que ben amagat dins el ciment allunya els perills de l'oxidació, que dilata i rebenta els materials, fou recomanat pels monuments històrics l'us del bronze.

4.^t — *Veïnatge dels Monuments.* No s'arribà més que a un vot general: la recomanació de suprimir tota publicitat, tota presència abusiva de fils telegràfics, tota indústria re nouera, i fins les xemeneies altes al volt dels monuments. Un dels representants grecs anuncià que el seu Govern havia renunciat al projecte d'edificar un Palau nou de Justícia devora l'Acròpolis.

5.^t — *Utilització dels Monuments.* Cap comunicació sobre aquest punt, tractat incidentalment en el 2.ⁿ

6.^t — *Sobre quins punts especials seria desitjable que l'Oficina Internacional de Museus prengués una iniciativa d'estudi o d'acció?* — Tres comunicacions: la 1.ª sobre intervenció en la conservació d'edificis d'interés internacional, remès a la O. I. de C. I.; la 2.ª sobre una publicació sistemàtica de plans i fotografies dels Monuments històrics, constituint cada Estat l'arxiu dels seus i publicant-ne l'inventari, aprovada; i la 3.ª, aprovada també, sobre recomanar als educadors d'avesar els infants al respecte i a l'interés pels Monuments.

La conferència feu patent, en conjunt, una notable unitat de legislacions, mètodes i doctrines relatives a la conservació dels Monuments.

L U L · L I S M E

Certamen Lul·lià

Copiam del «Boletín Oficial del Obispado de Mallorca». (Any LXXI, Circular LIV, p. 356:

«Animado por el consolador crecimiento de culto a Santa Catalina Thomás desde la fecha gloriosa de su canonización, e intentando lo propio para el Iluminado Doctor Beato Ramón Lull, como labor preliminar hemos resuelto abrir un Certamen, al que podrán concurrir nuestros Sacerdotes y seminaristas, sobre el tema «pruebas sólidas de su martirio en defensa de la augusta Fe católica». El premio, único, será de mil pesetas; el plazo, todo el año 1932; y el Tribunal calificador, el M. I. Sr. Rector

del Seminario (a quien irán dirigidas, en la forma de costumbre, las composiciones) y los Profesores de Teología Dogmática, Derecho Canónico e Historia Eclesiástica.

Palma, 30 de Diciembre de 1931. — † El Arzobispo Obispo.»

Interessa a aquest Bolletí fer constar que el document original del «Tall per una armada contra corsaris (1449)» publicat en les pp. 8 22 del número anterior, perteneix i es troba a l'Arxiu de l'Audiència de Palma, contengut en un quadern de 26 folis, dels quals els cinc darrers són en blanc. — N. de la D.